

Odwrócone wysłuchanie Umowy Partnerstwa 2021-2027

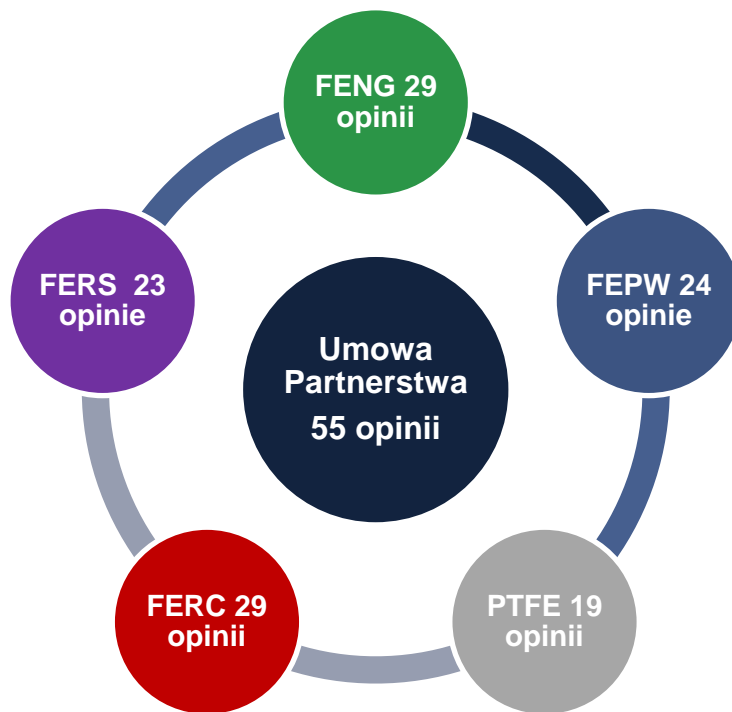
Odniesienie się do opinii zaprezentowanych w trakcie
wysłuchania dla Umowy Partnerstwa w dniu 7 kwietnia 2021 r.

Agnieszka Kapciak
Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii

Wysłuchania w sprawie dokumentów programowych dla Polityki Spójności 2021-2027



Podsumowanie dotychczasowych wysłuchań



Tematyka wypowiedzi w trakcie wysłuchania w spr. UP

Ogólne

(cele dokumentu,
zasady horyzontalne,
w tym zasada
partnerstwa)

Finanse

(w tym formy wsparcia)

Rozwój regionalny
i instrumenty
terytorialne

Zakres tematyczny
(transport,
środowisko, zdrowie,
rynek pracy
przedsiębiorczość)

Typy postulatów, które wychodziły poza zakres Umowy Partnerstwa

Uwagi, które nie dotyczyły bezpośrednio zakresu Umowy Partnerstwa

- Propozycje zmian systemowych czy reform (poprawa regulacji rynku pracy, zintegrowana reforma pomocy społecznej czy reforma systemu edukacji)
- Kwestie poza zakresem Umowy Partnerstwa (Wspólna Polityka Rolna)

Rozstrzygnięcia strategiczne, w tym zdefiniowanie celów rozwojowych

- UP to umowa określająca uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, bazująca na obowiązujących strategiach rozwoju

Uwagi zbyt szczegółowe w odniesieniu do poziomu UP

- Konkretny typy beneficjentów
- Konkretny sektory gospodarki np. przemysł okrętowy

Postulaty ogólne

Rola UP

UP - elementem składowym całościowej wizji rozwoju państwa, czyli pewnego wyobrażenia, jak chcemy, aby Polska wyglądała za dziesięć, dwadzieścia czy trzydzieści lat

•MFiPR: UP to dokument o horyzoncie czasowym ok. 10-letnim. Zakres UP został określony w art. 11 rozporządzenia ogólnego

Konieczność realizacji ambitnych celów klimatycznych

•MFiPR: Wysoki poziom wydatków klimatycznych w UP – min. 37% środków Funduszu Spójności i 30% środków EFRR. Jest to kwotowo odpowiednio - 4,5 mld euro i 14,1 mld euro, co daje razem ponad 18 mld euro
Wprowadzenie zasady „Do no significant harm”

Umowa Partnerstwa nie dostrzega skutków pandemii

•MFiPR: Polityka Spójności to polityka traktatowa, której zakres wsparcia jest doprecyzowany w pakiecie rozporządzeń.

Postulaty dotyczące zasady zrównoważonego rozwoju

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Niezauważenie w dokumencie rozwoju gospodarczego w oparciu o zasoby przyrodnicze

Zasada zrównoważonego rozwoju jest **jedną z horyzontalnych zasad UP**

Abstrahowanie od zasady „Nie szkodzić” – Do no significant harm – ten dokument w zasadzie abstrahuje od tej zasady

Nowa wersja Umowy Partnerstwa zostanie uzupełniona o opis zasady „Do no significant harm” uzgodniony z Komisją Europejską

Ochrona drzew w miastach

Standardy ochrony zieleni (drzew) przy realizacji inwestycji, to jeden z elementów zasady zrównoważonego rozwoju.
Ochrona drzew w miastach jest **jednym z elementów Polskiego Ładu**

Potrzeba edukacji ekologicznej

Działania mające na celu podnoszenie wiedzy i świadomości społeczeństwa i użytkowników poprzez edukację są niemal w każdym celu szczegółowym CP2

W CP1 - wspieranie tzw. zielonych kompetencji pracodawców, pracowników i menadżerów (jako element projektu)

Reforma systemu edukacji w zakresie włączenia kwestii edukacji klimatycznej - **poza zakresem UP**

Postulaty dotyczące zasady partnerstwa

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Kwestia włączenia równorzędnego organizacji społecznych w proces tworzenia oraz wdrażania Umowy Partnerstwa

Udział partnerów społecznych i gospodarczych w przygotowaniu i prowadzeniu polityki rozwoju **jest usankcjonowany prawnie** (m.in. w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju czy tzw. ustawie wdrożeniowej)

Brak zapisów dotyczących zasady partnerstwa

Opis zasady partnerstwa **zostanie uwzględniony w UP**

Zwiększenie wsparcia instytucjonalnego partnerów społeczno-gospodarczych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego

Na wzmocnienie instytucjonalne partnerów społecznych, gospodarczych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego przeznaczymy **0,5% EFS+ - dwa razy więcej niż przewiduje rozporządzenie w spr. EFS+**

Wzmocnienie wsparcia partnerów w procesie ewaluacji programów

Obecnie obowiązują **Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności 2014-2020**, które określają, że partnerzy spoza administracji publicznej powinni być włączani w proces ewaluacji polityki spójności

Postulaty dotyczące zasady dostępności

Stosowanie zasady dostępności we wszystkich funduszach, w tym w projektach infrastrukturalnych

- Zapisy dot. dostępności **zostaną wzmocnione w UP** - uzupełnienie o zapis, że wszystkie inwestycje we wszystkich celach polityki będą realizowane z uwzględnieniem Wytycznych, dla których załącznikiem będą standardy dostępności
- Standardy zostały wypracowane i sprawdzone w okresie 2014-2020, powstawały z uwzględnieniem opinii i potrzeb osób z niepełnosprawnościami i są obecnie przedmiotem aktualizacji pod kątem ewentualnych zmian

Postulaty dotyczące podziału środków

Niewystarczające środki dla regionów przejściowych

- Woj. wielkopolskie oraz woj. dolnośląskie zostały zakwalifikowane do regionów przejściowych przez KE
- Konieczność zabezpieczenia w programach krajowych odpowiednich środków dla regionów przejściowych
- Skorzystanie z dostępnych mechanizmów elastyczności w celu zagwarantowania optymalnego podziału środków polityki spójności

Dysproporcje w podziale środków na programy regionalne

- Regiony należą do różnych kategorii, co warunkuje wysokość alokacji
- Środki dzielone w oparciu o obiektywny algorytm

Zmiana podziału środków kraj/region na 50/50

- Korzystamy ze sprawdzonych doświadczeń obecnej perspektywy, w której obowiązuje podział 60/40

Likwidacja rezerwy dla programów regionalnych

- Podział rezerwy nastąpił po zakończeniu negocjacji kontraktów programowych z regionami – w nowym projekcie UP cała alokacja dedykowana regionom będzie podzielona

Postulaty dotyczące Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Sposób zarządzania Programem FST – zarządzany przez regiony

- Stworzenie programu krajowego z IZ w MFiPR i silną pozycją regionów w systemie wdrażania, jako IP
- Urzędy marszałkowskie przygotowują terytorialne plany sprawiedliwej transformacji, które są podstawą do określenia wsparcia i załącznikiem do programu
- Alokacja programu zostanie podzielona na koperty regionalne
- System zarządzania jest przedmiotem negocjacji z KE

Zakres geograficzny wsparcia:

- Włączenie subregionu kamiennogórskiego w woj. dolnośląskim
- Włączenie obszaru Turowa/Bogatyni

- Uwzględnienie w UP w opisie subregionów woj. dolnośląskiego w celu 6 subregionu kamiennogórskiego
- Obszary Turowa/Bogatyni są ujęte w Umowie Partnerstwa i jest przygotowywany dla tego obszaru odrębny TPST – ta kwestia jest elementem negocjacji z KE

Zakres rzeczowy wsparcia – zapewnienie osłon społecznych

- Zakres interwencji w Umowie Partnerstwa dotyczący sprawiedliwej transformacji jest określony przez zapisy rozporządzenia ustanawiającego FST. Program osłon socjalnych dla pracowników odchodzących z górnictwa nie będzie finansowany ze środków FST

Postulaty dotyczące form wsparcia

Zachowanie odpowiedniej równowagi między formami wsparcia

- Zaprogramowanie zwrotnych form wsparcia w nowej perspektywie będzie bazowało na:
 - **dotychczasowym doświadczeniu** w korzystaniu ze zwrotnych form finansowania
 - **analizach ex-ante** w zakresie możliwości stosowania instrumentów finansowych w poszczególnych programach i obszarach
 - wymogach wynikających z regulacji - Komisja Europejska stawia na szersze zastosowanie zwrotnych form wsparcia. W programach musi się znaleźć uzasadnienie do zastosowania każdej formy wsparcia – dotyczy to też dotacji.

Dostosowania formy wsparcia do typów/dojrzałości beneficjenta w obszarze ekonomii społecznej

- W przypadku podmiotów ekonomii społecznej stosowanie zwrotnych form wsparcia zdało egzamin w obecnej perspektywie i jest rozważane do stosowania w następnej. Przesądzą o tym wyniki analiz ex-ante.

Postulaty w zakresie rozwoju regionalnego

Wsparcie małych miast

- Małe miasta mieszczą się w kategorii obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją – jest to jeden z typów obszarów strategicznej interwencji, które obowiązkowo należy ująć w programach
- Wsparcie doradcze samorządów terytorialnych w przygotowaniu, we współpracy ze społecznościami lokalnymi, dokumentów strategicznych i wiązek projektów, które przyczynią się do rozwiązania problemów

Wsparcie dużych miast

- Za pomocą instrumentów terytorialnych – ZIT
- Wsparcie uczelni, ośrodków badawczo naukowych, instytucji kultury, przedsiębiorstw, gospodarki komunalnej
- Wsparcie projektów z zakresie B+R, innowacji społecznych, gospodarki o obiegu zamkniętym

Wsparcie obszarów wiejskich

- Preferencyjne zasady wsparcia OSI tj. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, do których należą przede wszystkim gminy wiejskie i miejsko-wiejskie
- Wsparcie w ramach instrumentów terytorialnych tj. ZIT, IIT (instrument dedykowany przede wszystkim partnerstwom, obszarom o słabszym potencjale rozwojowym) oraz RLKS

Postulaty dotyczące instrumentów terytorialnych

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Obligatoryjny RLKS z dedykowaną alokacją

- Stosowanie instrumentów terytorialnych nie jest obligatoryjne, dlatego nie chcemy wprowadzać dodatkowych limitów w tym zakresie
- Z rozporządzeń dla polityki spójności wynika wiele ograniczeń w wydatkowaniu środków związanych z wymogiem koncentracji środków na określonych obszarach tematycznych czy na określonych typach terytoriów – np. na miastach. Dokładanie kolejnych limitów to niższa elastyczność i mniejsza możliwości efektywnego zaprogramowania środków
- Zachęta w postaci wyższej stopy dofinansowania (art. 112.5 rozporządzenia ogólnego)
- RLKS jest stosowany w ramach EFMRiA

Stosowanie strategii rozwoju powiatu

- Strategia rozwoju powiatu nie jest wykluczona z katalogu dokumentów

Uelastycznienie wdrażania ZIT

- Doprecyzujemy w UP, że jest możliwość rozdzielenia elementów strategicznych, czyli strategii rozwoju ponadlokalnego od wdrożeniowych, czyli planu działań ZIT

Postulaty w zakresie demarkacji i komplementarności wsparcia

Postulaty dotyczyły

- Ujęcia demarkacji kraj/region
- Pokazania komplementarności z innymi instrumentami – przede wszystkim KPO
- Pokazania komplementarności między funduszami
- Spójności z istniejącymi dokumentami strategicznymi

Odpowiedź MFiPR

- Zgodnie z art. 11 rozporządzenia ogólnego UP będzie zwierała główne przesądzenia dotyczące demarkacji: między programami i funduszami objętymi Umową Partnerstwa, pomiędzy programami polityki spójności oraz poszczególnymi środkami/funduszami (w tym z KPO oraz z WPR) dostępnymi w danym obszarze w odniesieniu do każdego z celów polityki w wymaganym zakresie.
- Szczegółowy opis podziału interwencji kraj/region znajduje się w linii demarkacyjnej
- Nie ma możliwości zawarcia w UP opisu komplementarności z każdym istniejącym dokumentem programowym

Postulaty dotyczące wskaźników i monitorowania

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Zawarcie wskaźników w projekcie UP

- Zawarcie wskaźników w UP – wartość dodana, gdyż nie jest wymogiem rozporządzenia ogólnego
- W wyniku zgłoszonych uwag zmiana koncepcji typu wskaźników jakie będzie zawierała UP - UP będzie zawierała wskaźniki kontekstowe, pokazujące gdzie PL będzie w na końcu tej perspektywy jeśli chodzi o rozwój społeczno-gospodarczy

Dodanie konkretnych wskaźników

- Podniesienie (nie)zdolności retencyjnej Polski
- Wskaźnika mierzącego wymiar podmiotowy inwestycji
- Szczęścia narodowego brutto

- Proponowany wskaźnik - Podniesienie (nie)zdolności retencyjnej Polski - nie znajduje się w rejestrach publicznych
- Kwestia pomiaru wymiaru podmiotowego inwestycji jest ujęta w UP poprzez wskaźnik: „Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu środków UE”.
- W systemie sprawozdawczości europejskiej nie ma wskaźnika, który odpowiadałby Gross National Happiness

Postulaty dotyczące zakresu wsparcia - Innowacyjność, B+R i cyfryzacja

Wspierania konkretnego sektora w zakresie B+R np. sektora okrętowego lub farmaceutycznego

- UP oparta jest o zasadę wspierania inteligentnych specjalizacji (krajowych i regionalnych) - w treści UP nie wymienia się poszczególnych branż/sektorów, które będą objęte wsparciem. Możliwość wsparcia innowacyjności w danym sektorze zależy od tego czy został on zawarty w inteligentnych specjalizacjach

Transferu know-how i wsparcia MŚP w zakresie cyfryzacji

- UP obejmuje wsparcie Hubów Innowacji Cyfrowych – wyspecjalizowanych instytucji otoczenia biznesu wspierających przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP) w zakresie transformacji cyfrowej

Standaryzacja e-usług

- Standaryzacja i spójność w zakresie e-usług publicznych jest zapewniana poprzez Architekturę Informacyjną Państwa. Projekty w zakresie e-usług będą musiały wpisywać się w AIP

Bezpieczne sieci szerokopasmowe

- W tym obszarze interwencja państwa ma charakter komplementarny do działalności rynkowej
- Bezpieczeństwo cyfrowe to jeden z elementów wspieranych w ramach celu polityki 1

Postulaty dotyczące zakresu wsparcia - energetyka

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Wykorzystania rozwiązań cyfrowych w energetyce

- Modernizacja sieci energetycznych do standardu sieci inteligentnych była wspierana już w perspektywie 2014-2020 i będzie kontynuowana w kolejnej perspektywie

Wsparcie transformacji energetycznej budynków

- Środki z polityki spójności będą przeznaczone na budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej
- Budynki jednorodzinne będą wspierane ze środków Krajowego Planu Odbudowy, który będzie realizował Program Czyste Powietrze

Wsparcie energetyki rozproszonej

- Środki z polityki spójności zarówno w dotychczasowej perspektywie, jak i w nowej, wspierają i będą wspierać dostosowanie infrastruktury energetycznej do odbioru energii z OZE, jak również do jej magazynowania oraz wytwarzanie energii w sposób rozproszony

Wspierania infrastruktury gazu ziemnego – niespójne opinie – poparcie inwestowania w ten typ infrastruktury vs. negatywny wpływ stosowania gazu na środowisko

- Programując inwestycje w ramach polityki spójności będziemy korzystali z derogacji dla inwestycji w infrastrukturę gazu ziemnego, jako paliwa pomostowego w drodze transformacji w kierunku czystych paliw typu wodór, wprowadzonych do rozporządzenia w spr. EFRR/FS

Postulaty dotyczące zakresu wsparcia - środowisko

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Wątpliwości co do finansowania wspierania retencji

- W UP wskazane działania oparte są na rozwiązaniach naturalnych np. wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji, działania w celu zatrzymania odpływu wód opadowych, renaturyzacja przekształconych cieków wodnych
- W UP znajdzie się odniesienie do zasady DNSH

Szczegółowego opisanie kwestii gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym diagnozy obszaru

- Diagnoza w zakresie GOZ jest opisana w dokumentach: KPGO, WPGO, Mapa Drogowa GOZ
- Szeroko stosujemy zasadę GOZ - we wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu zamkniętego
- UP zawiera ogólny opis zakresu wsparcia, bardziej szczegółowe informacje zostaną zawarte w programach

Wsparcie działań w zakresie rekultywacji gruntów

- UP obejmie działania w zakresie rekultywacji gruntów

Linia demarkacyjna w obszarze gospodarki wodno-ściekowej i podniesienie limitu z 10 tys. do 25 tys RLM

- Ostateczne przesądzenia zależą od wyniku nieformalnego dialogu z Komisją w tym obszarze – Komisja zdecydowanie opowiada się za koncentracją wsparcia na dużych aglomeracjach powyżej 100 tys. RLM

Postulaty dotyczące zakresu wsparcia - transport

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Usunięcie z UP inwestycji w transport śródlądowy

- Inwestycje w transport śródlądowy będą dotyczyły jedynie wybranego rodzaju inwestycji w określonych miejscach – ta kwestia jest przedmiotem dodatkowych ustaleń z KE i zostanie doprecyzowana w ramach programów

Doprecyzowanie co oznaczają drogi o charakterze dostępowym

- Zapis w UP dot. dróg o charakterze dostępowym zostanie doprecyzowany.

Wspieranie przewozów pasażerskich

- UP dopuszcza zakup taboru dla tego rodzaju przewozów, także rozwoju infrastruktury punktowej np. przystanki. Przewidziano także możliwość budowy węzłów integrujących różne formy transportu

Wspieranie transportu i sieci rowerowych

- Tworzenie samodzielnej sieci rowerowej powinno zostać zaadresowana na poziomie SRT lub równoważnego dokumentu stworzonego dla transportu rowerowego
- Będziemy wspierać realizację inwestycji „rowerowych” takich, jak: ścieżki i trasy rowerowe, integrowanie sieci rowerowych czy odpowiednia infrastruktura pozwalająca na integrację transportu rowerowego ze środkami transportu publicznego, rozwiązania cyfrowe związane z transportem zbiorowym czy infrastrukturą dla rowerzystów

Wskaźniki rezultatu w zakresie transportu rowerowego

- Nie ma takich wskaźników na poziomie całego kraju

Postulaty dotyczące zakresu wsparcia - rynek pracy, edukacja, włączenie społeczne, zdrowie, turystyka i kultura

Postulaty

Odpowiedź MFiPR

Tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości

- UP nie jest dokumentem zawierającym planowane reformy w zakresie tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości
- Polityka spójności przyczynia się do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy poprzez rozwijanie kwalifikacji uniwersalnych oraz zdolności do ciągłego uczenia się
- Polityka spójności inwestuje w tworzenie warunków sprzyjających wysokim wynagrodzeniom i wysokiej stopie życia poprzez inwestycje w produktywność przedsiębiorstw, innowacyjność gospodarki, dobrą edukację i wysokie kwalifikacje

Uwzględnienie problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zapewnienia równego startu

- W UP działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym realizowane będą w ramach CP4 i obszaru włączenie i integracja społeczna

W UP nie występują centra usług społecznych

- Centra usług społecznych będą wspierane w programach regionalnych. Nie jest możliwe aby o wszystkich typach projektów wspomnieć w dokumencie ramowym i syntetycznym, jakim jest Umowa Partnerstwa.

Wsparcie uzdrowisk

- Wsparcie szpitali uzdrowiskowych będzie możliwe w ramach celu polityki 4, który m.in. obejmuje kwestię infrastruktury ochrony zdrowia - tym niemniej będzie to zależało od zapisów w programach
- Wsparcie uzdrowisk zostało przewidziane w KPO

MINISTERSTWO FUNDUSZY
I POLITYKI REGIONALNEJ



[www.gov.pl/web/
fundusze-regiony](http://www.gov.pl/web/fundusze-regiony)



@MFIPR_GOV_PL



@MinisterstwoFunduszy
iPolitykiRegionalnej



#wspolna2przez4